

ภาวะฉุกเฉิน ทางจิตเวชศาสตร์

ภาวะฉุกเฉินทางจิตเวชศาสตร์ = Psychiatric Emergency

WM401 ๓๘42๓ 25๖1 ๑ 1

Barcode *10048476*

ห้องสมุดวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์

รองศาสตราจารย์ นพ.เดชา สลิตอนันต์พงศ์

ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ .....

ตอนที่ 1 ภาวะฉุกเฉินกลุ่มอาการจิตเวช : Psychosis

บทที่ 1	บทนำ : Introduction	1
	- คำจำกัดความ	1
	- กลุ่มอาการทางพฤติกรรมที่สำคัญ	2
	- กลุ่มโรคจิตเวชฉุกเฉินที่สำคัญ	2
	- การประเมินภาวะสุขภาพจิตฉุกเฉิน	3
	- การจำแนกปัญหาพฤติกรรมฉุกเฉิน	3
	- สาเหตุของปัญหาทางจิตเวชศาสตร์ฉุกเฉิน	4
	- การประเมินระบบประสาทด้วยแบบทดสอบ	6
	- การตรวจสภาพจิต	9
	- แนวทางเบื้องต้นในการดูแลผู้ป่วยที่มีปัญหาพฤติกรรมฉุกเฉินเบื้องต้น	12
	- สรุปแนวทางวินิจฉัยปัญหาสุขภาพจิต	12
	- อ้างอิง	13
บทที่ 2	วิกลจริตเฉียบพลัน : Acute Psychosis	14
	- บทนำ	14
	- ระบาดวิทยา	14
	- คำจำกัดความ	14
	- สาเหตุ	16
	- การวินิจฉัยแยกโรคทางกาย	16
	- การวินิจฉัยแยกโรคทางจิตเวช	16
	- การรักษา : Management	18
	- อ้างอิง	20
บทที่ 3	อาการเพ้อ ภาวะสับสนเฉียบพลัน : Delirium, Acute confusional state	21
	- ระบาดวิทยา : Epidemiology	22
	- อาการทางคลินิก : Clinical Manifestation	23
	- สาเหตุ : Etiology	23
	- พยาธิกำเนิดของ : Pathogenesis	25

- การวินิจฉัย : Diagnosis	26
- การวินิจฉัยด้วยแบบทดสอบ	27
- การวินิจฉัยแยกโรค : Differential Diagnosis	27
- การดำเนินโรค และการพยากรณ์โรค : Course and prognosis	30
- แนวทางการรักษา : Treatment	31
- การป้องกันการเกิด delirium : Prevention	34
- อ่างอิง	36
บทที่ 4 ความก้าวร้าว และความรุนแรงในจิตเวชศาสตร์ฉุกเฉิน :	37
Aggression & Violence in Emergency Psychiatry	
- ความก้าวร้าว (Aggression)	37
- พฤติกรรมความรุนแรง (Violence)	45
- วินิจฉัยทางจิตเวช และความรุนแรง	45
- การประเมินและการดูแลผู้ป่วยก้าวร้าว	47
- การประเมินความเสี่ยงของความก้าวร้าว (Assess the risk of violence)	47
- การจัดการรักษาผู้ป่วยก้าวร้าว : Violence Management	49
- แนวการควบคุมผู้ป่วยโดยเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย	50
- การรักษาต่อเนื่อง	53
- อ่างอิง	55
บทที่ 5 ภาวะก้าวร้าวในผู้ป่วยที่มีอาการทางจิต และโรคจิตเภท	58
Aggression in Psychotic patients & Schizophrenia	
- ภาวะก้าวร้าวในผู้ป่วยที่มีอาการทางจิต	58
- พยาธิสรีรวิทยาของภาวะก้าวร้าว ในผู้ป่วยที่มีอาการทางจิต : Pathophysiology	60
- การวินิจฉัยแยกโรค : Differential Diagnosis	62
- การจัดการความเสี่ยงในผู้ป่วยก้าวร้าว : Risk Management in Aggressive Patients	62
- การใช้ยาเพื่อควบคุมภาวะก้าวร้าวในผู้ป่วยจิตเภท	63
- การรักษาอื่นๆ	64
- อ่างอิง	66

ตอนที่ 2 ภาวะฉุกเฉินกลุ่มอารมณ์ : Affective

บทที่ 6 การทำร้ายตนเอง และการฆ่าตัวตาย : Self injury & Suicide	70
- การทำร้ายตนเอง (Self injury) และการฆ่าตัวตาย (Suicide)	70
- คำจำกัดความ : Definition	70
- ระบาดวิทยา : Epidemiology	72
- ปัจจัยของผู้ป่วยฆ่าตัวตาย (Risk factors of suicide)	82
- การดูแลรักษาผู้ป่วยพยายามฆ่าตัวตาย	84
- การดูแลรักษาผู้ป่วยโรคทางจิตเวชและปัญหาอื่นๆ ที่มีความคิดฆ่าตัวตายร่วมด้วย	88
- บทสรุป	89
- อ้างอิง	90
บทที่ 7 ภาวะซึมเศร้าอย่างรุนแรง : Severe Depression	95
- คำจำกัดความ : Definition	95
- ระบาดวิทยา : Epidemiology	95
- ปัจจัยเสี่ยง : Risk factors	97
- พยาธิภาวะร่วม : Comorbidity	97
- การดำเนินโรค : Course	98
- การพยากรณ์โรค : Prognosis	98
- สาเหตุของโรคซึมเศร้า : Etiologies	99
- การวินิจฉัยโรคซึมเศร้า : Diagnosis	100
- ระดับความรุนแรงของโรคซึมเศร้า	102
- การวินิจฉัยแยกโรค : Differential diagnosis	103
- การรักษาโรคซึมเศร้า : Treatment	104
- การหยุดการรักษา : Discontinuation of treatment	107
- อ้างอิง	110
บทที่ 8 มาเนีย หรืออาการฟุ้งพล่าน : Mania	112
- คำจำกัดความ : Definition	112
- ระบาดวิทยา : Epidemiology	114
- การดำเนินโรค : Course	115

- การวินิจฉัยโรค : Diagnosis	115
- การรักษา : Treatment	119
- อ้างอิง	126

ตอนที่ 3 กวาระฉุกเฉินกลุ่มอาการวิตกกังวล : Anxiety

บทที่ 9 อาการแพนิก : Acute Panic attack	129
- คำจำกัดความ : Definition	129
- ระบาดวิทยา : Epidemiology	130
- ลักษณะอาการทางคลินิก : Clinical Manifestation	130
- การดำเนินโรคและพยากรณ์โรค : Course & Prognosis	131
- สาเหตุ : Etiologies	131
- การวินิจฉัย : Diagnosis Criteria	132
- การรักษา : Panic disorder	135
- อ้างอิง	139
บทที่ 10 โรควิตกกังวลชนิด Generalized anxiety disorder (GAD)	141
คำจำกัดความ : Definition	141
ระบาดวิทยา : Epidemiology	142
สาเหตุ : Etiologies	142
- ลักษณะอาการทางคลินิก : Clinical Manifestation	143
- การวินิจฉัย : Diagnosis Diagnostic Criteria DSM-5	143
- การรักษา : Treatment	145
- อ้างอิง	147
บทที่ 11 กลุ่มอาการหายใจเร็วเกินไป : Hyperventilation syndrome	149
- คำจำกัดความ : Definition	149
- ระบาดวิทยา : Epidemiology	149
- การวินิจฉัยและลักษณะอาการทางคลินิก : Diagnosis and Clinical feature	150
- สาเหตุ : Etiologies	150
- การวินิจฉัยแยกโรค : Differential Diagnosis	152
- การตรวจทางห้องปฏิบัติการ : Laboratory examination	153

- การรักษา : Treatment	153
- อ้างอิง	155
บทที่ 12 โรคการปรับตัว : Adjustment disorder	156
- คำจำกัดความ : Definition	156
- ระบาดวิทยา : Epidemiology	156
- ลักษณะอาการทางคลินิก : Clinical Manifestation	157
- สาเหตุ : Etiologies	157
- การวินิจฉัย : Diagnosis	158
- ชนิดของโรคการปรับตัว	158
- การดำเนินและการพยากรณ์โรค : Course and Prognosis	159
- การประเมินผู้ป่วย : Evaluation	160
- การรักษา : Treatment	160
- อ้างอิง	163
บทที่ 13 ปฏิกริยาต่อความเครียดอย่างรุนแรง : Reaction to severe stress	164
- คำจำกัดความ : Definition	165
- ระบาดวิทยา : Epidemiology	165
- เกณฑ์การวินิจฉัยโรค Post Traumatic Stress Disorder (PTSD)	166
- เกณฑ์การวินิจฉัยโรค Acute Stress Disorder (ASD)	169
- การวินิจฉัยแยกโรค : Differential Diagnosis	171
- สาเหตุของการเกิดโรค : Etiologies	171
- การดำเนินโรคและการพยากรณ์โรค : Course and Prognosis	172
- การรักษา : Treatment	172
- อ้างอิง	177
บทที่ 14 ปัญหาการล่วงละเมิดทางเพศ : Sexual Violation	180
- คำจำกัดความ : Definition : ข่มขืน (Rape)	180
- ระบาดวิทยา : Epidemiology	181
- การประเมินอาการ : Evaluation	182
- การจัดการ : Management	183
- อ้างอิง	185

บทที่ 15 ภัยพิบัติ วิทยาศาสตร์ และผลกระทบต่อสุขภาพจิต :	186
Disaster & Mental health Impact	
- คำจำกัดความ : Definition	186
- ระบาดวิทยา : Epidemiology	187
- ความเสี่ยงในการเกิดปัญหาด้านสุขภาพจิต	187
- การวินิจฉัยปัญหาสุขภาพจิต : Diagnosis	188
- การดำเนินโรคและการพยากรณ์โรค : Course and Prognosis	188
- แนวทางช่วยเหลือด้านสุขภาพจิตแก่ผู้ประสบภัยพิบัติ : Management	189
- อ้างอิง	193

ตอนที่ 4 ภาวะฉุกเฉินทางจิตเวชจาก สุรา ยา สารเสพติด

บทที่ 16 ปัญหาจิตเวชศาสตร์ฉุกเฉินที่เกิดจากการใช้สุรา :	196
Alcohol Related disorder in Emergency Psychiatry	
- บทนำ	196
- คำจำกัดความ : Definition	196
- เภสัชวิทยา (Pharmacology)	198
- การดื่มแอลกอฮอล์กับการขับชี่ยานพาหนะในที่สาธารณะ	200
- ระบาดวิทยา : Epidemiology	202
- การวินิจฉัยและลักษณะทางคลินิก : Diagnosis and Clinical feature	204
- การคัดกรองพฤติกรรมการใช้แอลกอฮอล์	206
- การวินิจฉัยโรคที่สัมพันธ์กับการดื่มสุรา (Alcohol-Related Disorder) DSM-5	207
- การวินิจฉัยแยกโรค : Differential Diagnosis	214
- การดำเนินโรค : Clinical Course	216
- การพยากรณ์โรค : Prognosis	217
- การรักษาผู้ติดสุรา : Treatment	217
- สรุป	227
- อ้างอิง	229

บทที่ 17 โรคทางสุขภาพจิตและพฤติกรรมที่เกิดจากการใช้เมทแอมเฟตามีน	233
หรือยาบ้า : Methamphetamine Related disorder in Emergency Psychiatry	
- ระบาดวิทยา : Epidemiology	233
- ลักษณะและโครงสร้างของเมทแอมเฟตามีน	234
- ชนิดของ Amphetamine	235
- กลไกการออกฤทธิ์ : Mechanism of action	236
- ผลของเมทแอมเฟตามีน : Effects of Methamphetamine	236
- สาเหตุการติดยาเมทแอมเฟตามีน : Etiologies of Methamphetamine Addiction	238
- การวินิจฉัย : Diagnosis	240
- การรักษาผู้ติดยาเมทแอมเฟตามีน	247
- สรุป	250
- อ้างอิง	251
บทที่ 18 จิตเวชศาสตร์ฉุกเฉินที่เกิดจากการใช้สารเสพติดอื่นๆ ที่พบบ่อย :	254
Common other substances in Emergency Psychiatry	
- ปัญหาสารเสพติดที่พบบ่อย	254
- สารเสพติดที่ทำให้ง่วงซึม ทำให้หลับ	254
- สารออกฤทธิ์คล้ายฝิ่น	256
- กัญชา	258
- สารก่อประสาทหลอน	260
- สารระเหย	264
- สารเสพติดอื่นๆ	265
- อ้างอิง	268

ตอนที่ 5 กาวะฉุกเฉินทางจิตเวชศาสตร์อื่นๆ

บทที่ 19 อาการด้านพฤติกรรมและจิตใจ ในผู้ป่วยโรคสมองเสื่อม :	272
Behavioral and Psychological Symptoms in Dementia (BPSD)	
- คำจำกัดความ : Definition	272
- ระบาดวิทยา : Epidemiology	273
- สาเหตุ : Etiologies	273

- การวินิจฉัย : Diagnosis	274
- เกณฑ์การวินิจฉัย Major Neurocognitive Disorder DSM-5	275
- การวินิจฉัยแยกโรค : Differential Diagnosis	276
- การทดสอบด้วยแบบทดสอบ	276
- การรักษา : Treatment	281
- อ่างอิง	283
บทที่ 20 ปัญหาพฤติกรรม ในผู้ป่วยที่กรณีสมองบาดเจ็บ :	286
Behavioral disturbance in traumatic brain injury (TBI)	
- คำจำกัดความ : Definition	286
- ระบาดวิทยา : Epidemiology	287
- ลักษณะอาการทางคลินิก : Clinical Manifestation	287
- การดำเนินโรค : Course	289
- สาเหตุ : Etiologies	289
- การวินิจฉัย : Diagnosis	289
- การวินิจฉัยแยกโรค : Differential Diagnosis	290
- การรักษา : Treatment	291
- การติดตามผลการรักษา	292
- อ่างอิง	293
บทที่ 21 โรคคอนเวอร์ชัน : Conversion disorder	295
- คำจำกัดความ : Definition	295
- ระบาดวิทยา : Epidemiology	295
- สาเหตุ : Etiologies	296
- การวินิจฉัย : Diagnosis	297
- การวินิจฉัยแยกโรค : Differential Diagnosis	300
- การรักษา : Treatment	302
- การดำเนินโรคและการพยากรณ์โรค : Course and Prognosis	303
- อ่างอิง	304

บทที่ 22 ปัญหาฉุกเฉินด้านบุคลิกภาพแปรปรวน :	305
Emergency of personality disorder	
- คำจำกัดความ : Definition	305
- ระบาดวิทยา : Epidemiology	305
- สาเหตุ : Etiologies	305
- การวินิจฉัย : Diagnosis	307
- การวินิจฉัยแยกโรค : Differential Diagnosis	308
- การตรวจทางห้องปฏิบัติการ : Laboratory examination	309
- การดำเนินโรค : Course	309
- การรักษา : Treatment	309
- ปัญหาบุคลิกภาพแปรปรวนที่อาจพบได้ในจิตเวชศาสตร์ฉุกเฉิน	310
- การวินิจฉัย : Diagnosis	311
- อ้างอิง	314
บทที่ 23 ผู้ป่วยที่ดูแลรักษายาก แกล้งป่วย ไม่ยอมรักษา :	315
Difficult patients, Feign symptoms, Poor adherence	
- ผู้ป่วยที่ดูแลรักษายาก-(Difficult patient)	315
- แนวทางการดูแลรักษา	316
- การวินิจฉัย : Diagnosis	317
- การวินิจฉัยแยกโรค : Differential Diagnosis	319
- การรักษา : Treatment	320
- อ้างอิง	324
บทที่ 24 ผลข้างเคียงจากการรักษาด้วยยากลุ่มต้านอาการทางจิตทั่วไป และผลข้างเคียง	325
ยาต้านอาการทางจิตชนิด Neuroleptic Malignant Syndrome (NMS)	
- ส่วนที่ 1 ผลข้างเคียงจากการใช้ยากลุ่มต้านอาการทางจิตทั่วไป	326
- ผลข้างเคียงของยาต้านอาการทางจิตรุ่นที่สอง	331
(Second generation antipsychotic drugs side effect)	
- อ้างอิง	334
- ส่วนที่ 2 ผลข้างเคียงยาต้านอาการทางจิตชนิด	336
Neuroleptic Malignant Syndrome (NMS)	
- ระบาดวิทยา : Epidemiology	336
- ปัจจัยเสี่ยง : Risk-Factors	336

- สาเหตุ : Etiologies	337
- อาการแสดงทางคลินิก : Clinical Manifestation	338
- การตรวจร่างกาย : Physical Examination	339
- การตรวจทางห้องปฏิบัติการ : Laboratory Examination	339
- การวินิจฉัย : Diagnosis	340
- การวินิจฉัยแยกโรค : Differential Diagnosis	343
- การรักษา : Treatment	346
- การดำเนินโรค : Course	347
- การติดตามผล : Follow-up	347
- อ่างอิง	349

บทที่ 25 ปัญหาการนอนไม่หลับ และการนอนหลับไม่พอเพียง : 351

Insomnia & Sleep deprivation

- คำจำกัดความ : Definition	351
- ระบาดวิทยา : Epidemiology	352
- ลักษณะอาการทางคลินิก : Clinical Manifestation	353
- สรีรวิทยาของการนอนหลับ : Physiology of sleep	354
- การวินิจฉัย : Diagnosis	356
- เกณฑ์การวินิจฉัย : Insomnia disorder	357
- การวินิจฉัยแยกโรค : Differential Diagnosis	357
- การตรวจทางห้องปฏิบัติการ : Laboratory Examination	358
- การรักษา : Treatment	359
- อ่างอิง	364

ตอนที่ 6 ทักษะการดูแลรักษาผู้ป่วยจิตเวชศาสตร์ฉุกเฉินที่ควรรู้

บทที่ 26 แนวทางการใช้ยาจิตเวชศาสตร์ฉุกเฉิน : 367

Pharmacological Management in Emergency Psychiatry

- การจำแนกกลุ่มยาทางจิตเวชฉุกเฉิน	367
- แนวทางการใช้กลุ่มยาจิตเวชในผู้ป่วยเฉพาะ	391
- กลุ่มสติมูแลนต์	391
- กลุ่มสติมูแลนต์ให้หมดบุตร	392
- กลุ่มผู้ป่วยโรคหัวใจ	392

- กลุ่มผู้ป่วยโรคตับ	393
- กลุ่มผู้ป่วยโรคไต	394
- สรุป	394
- อ้างอิง	396
บทที่ 27 การสัมภาษณ์ผู้ป่วยจิตเวชฉุกเฉิน : Interview in Emergency Psychiatry	401
- ทักษะการสื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพ (Communication and interpersonal skills)	401
- เทคนิคการสัมภาษณ์ผู้ป่วยจิตเวชฉุกเฉิน	402
- อ้างอิง	412
บทที่ 28 การทำจิตบำบัดแบบแทรกแซงในภาวะวิกฤติ : Crisis Intervention	413
- ทฤษฎีภาวะวิกฤติ (Crisis theory)	414
- รูปแบบปัจจัยที่ทำให้เกิดภาวะสมดุล (Model of balancing factors)	416
- การทำจิตบำบัดแบบแทรกแซงในภาวะวิกฤติ (crisis intervention)	416
- ขั้นตอนการทำ crisis intervention : 4 steps	418
- สรุป	421
- อ้างอิง	423
บทที่ 29 การบอกข่าวร้าย และการสื่อสารในการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย :	424
How to Break Bad News & communication in End of life care	
- เหตุผลและหลักการบอกความจริง	424
- วิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสม	425
- การสื่อสารและการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย (Communication in End of life care)	428
- ภาวะอารมณ์และจิตใจของมนุษย์ในการเผชิญหน้าต่อความพลัดพราก และความตาย	430
- ปัญหาการสื่อสารในผู้ป่วยระยะสุดท้าย	432
- สรุป	437
- อ้างอิง	439

บทที่ 30 จิตเวชศาสตร์ฉุกเฉิน ประเด็นด้านกฎหมายและจริยธรรม :	441
Law & Ethics in Emergency Psychiatry	
- ประเด็นด้านกฎหมาย	441
- ประเด็นด้านจริยธรรม	441
- นิติจิตเวชศาสตร์ (Forensic Psychiatry)	442
- ประมวลกฎหมายอาญา ความรับผิดทางอาญาของแพทย์ และผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพ	442
- พระราชบัญญัติสุขภาพจิต พ.ศ. 2551	444
- การบังคับรักษาบุคคลที่มีความผิดปกติทางจิต (Commitment law)	445
- ข้อห้ามและข้อยกเว้นในวิธีการควบคุมผู้ป่วย (มาตรา 17)	446
- กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง	447
- การดูแลผู้ป่วยจิตเวชในห้องฉุกเฉิน แง่มุมทางกฎหมาย	448
- อ้างอิง	450
ภาคผนวก	451
- ดัชนี	452
ประวัติผู้เขียน	477